

PPS-jaarrapportage 2018

De PPS-en die van start zijn gegaan onder aansturing van de topsectoren dienen jaarlijks te rapporteren over de inhoudelijke en financiële voortgang. Voor de inhoudelijke voortgang dient dit format gebruikt te worden. Voor PPS-en die in 2018 zijn afgerond is een apart format "PPS-eindrapportage" beschikbaar.

De jaarrapportages worden integraal gepubliceerd op de websites van de TKI's/ topsector. Zorg er s.v.p. voor dat er geen vertrouwelijke zaken in de rapportage staat.

De PPS-jaarrapportages dienen voor 1 maart 2019 te worden aangeleverd bij de TKI's via info@tkitu.nl of info@tki-agrifood.nl. Voor Wageningen Research loopt de aanlevering via een centraal punt.

Algemene gegevens	
PPS-nummer	AF-16205a
Titel	Economische Informatievoorziening
Thema	Consument & Keten
Uitvoerende kennisinstelling(en)	Wageningen Economic Reserach
Projectleider onderzoek (naam + emailadres)	Harold van der Meulen Harold.vandermeulen@wur.nl
Penvoerder (namens private partijen)	n.v.t.
Contactpersoon overheid	Theo Janssen, Ministerie LNV, Directie ANK t.l.j.janssen@minez.nl
Totale projectomvang (k€)	1.144
Adres projectwebsite	www.agrimatie.nl
Startdatum	1-1-2017
Einddatum	31-12-2018

Goedkeuring penvoerder/consortium

De jaarrapportage dient te worden besproken met de penvoerder/het consortium. De TKI's nemen graag kennis van eventuele opmerkingen over de jaarrapportage.

De penvoerder heeft namens het consortium de jaarrapportage	☒ goedgekeurd ☐ niet goedgekeurd
Eventuele opmerkingen over de jaarrapportage:	

Planning en voortgang (indien er wijzigingen zijn t.o.v. het projectplan svp toelichten)

Loopt de PPS volgens planning?	ja
Zijn er wijzigingen in het consortium/de projectpartners?	nee
Is er sprake van vertraging en/of uitgestelde opleverdatum?	nee
Is er sprake van inhoudelijke knelpunten, geef een korte beschrijving	nee
Is er sprake van afwijkingen van het ingezette budget/de begroting?	nee

Korte omschrijving inhoud/doel PPS

Wat is er aan de hand en wat doet het project daaraan?

Wat gaat het project opleveren en wat is het effect hiervan?

Doel van dit programma is het ontwikkelen van een gemeenschappelijke basis voor overheid en bedrijfsleven aan economische informatie (data en duiding daarvan) ten behoeve van tactische en strategische besluitvorming gericht op markt en samenleving.

Het programma Economisch Informatievoorziening is opgebouwd uit een kern van drie projecten. Deze projecten zijn:

1. Het Voedsel-Economisch Bericht. In de project worden de ontwikkelingen in de land- en tuinbouw inclusief de gehele productiekolom in cijfers gepresenteerd, beschreven en geanalyseerd.
2. Input-Output analyse. In dit project wordt de opbouw en ontwikkeling van de toegevoegde waarde van het agrocomplex beschreven en geanalyseerd.
3. Inkomen en Milieu. Dit project geeft een actueel overzicht van de ontwikkelingen in het inkomen in de land- en tuinbouw en de ontwikkelingen in de milieubelasting die agrarische productie en handel met zich meebrengt.

1. Resultaten werkplan Voedsel-Economisch Bericht 2018 (VEB)

Wat is er aan de hand?

Het Ministerie van LNV heeft doorlopend behoefte aan informatie over ontwikkelingen in structuur, economische betekenis, handel met het buitenland en maatschappelijke inbedding van de gehele agroketen. Het gaat om 'need to know' informatie ten behoeve van een belangrijk primair proces van het ministerie, namelijk de interactie met de Tweede Kamer. Daarnaast is de economische informatie nodig voor de verantwoording van het LNV-beleid. De informatie dient duidelijk uitgelegd te worden en de betekenis ervan dient te worden toegelicht.

Wat doet het project daaraan?

Het doel is het Ministerie van LNV jaarlijks te voorzien van actuele economische informatie over en analyses van de productie en consumptie van voedsel, en deze te bundelen in het zogenaamde Voedsel-Economisch Bericht.

Wat levert het project op?

Het Voedsel-Economisch Bericht wordt samengesteld door middel van het verzamelen, beschrijven en analyseren van data uit diverse bronnen die Wageningen Economic Research ter beschikking staan, zoals statistieken van het CBS, Comtrade en het BedrijvenInformatieNet. Daarnaast worden analyses gemaakt van actuele thema's op grond van publicaties van Wageningen Economic Research en andere onderzoeksinstellingen, nationaal en internationaal, zonedig aangevuld met interviews. Per onderwerp worden de data grafisch gepresenteerd en voorzien van een beknopte toelichting.

Het Voedsel-Economisch Bericht wordt gepubliceerd op agrimatie.nl als aparte publicatie. Zie: <http://www.agrimatie.nl/Default.aspx?subpubID=2525>.

Binnen de publicatie wordt een 4-tal thema's onderscheiden, met daarbinnen een groot aantal artikelen:

- Internationaal;
- Agrarische keten;
- Primaire sector;
- Consumptie.

Wat is het effect hiervan?

Het resultaat van dit project is een serie handzame en informatieve artikelen over het reilen en zeilen van de Nederlandse agroketen, waarbij de nadruk ligt op de primaire sector maar ook bredere ketenanalyses zijn meegenomen. Het effect is dat er informatie beschikbaar is, die gebruikt kan worden in het beleidsproces van het ministerie, bijvoorbeeld om de Tweede kamer te informeren.

Aantal opgeleverde producten in 2018

(geef in een bijlage de titels en/of omschrijvingen van de producten of een link naar de producten op de projectwebsite of andere openbare websites)

Wetenschappelijke artikelen	Rapporten	Artikelen in vakbladen	Inleidingen/workshops
Titels/omschrijvingen van belangrijkste producten in 2018 (max. 5) en hun doelgroepen			

Homepage Voedsel-Economisch Bericht op agrimatie.nl:
<http://www.agrimatie.nl/Default.aspx?subpubID=2525>

Booklet: *Food Economic Report 2018 of the Netherlands. Summary.*

2. Resultaten Input-Output Analyse

Korte omschrijving inhoud/doel PPS

Wat is er aan de hand en wat doet het project daaraan?

Wat gaat het project opleveren en wat is het effect hiervan?

Er is vraag vanuit beleid (LNV) en provincies naar kwantitatief belang van het agrocomplex (primaire land- en tuinbouw en visserij en de daarmee verbonden verwerkende industrie van agrarische producten) voor de Nederlandse economie. Niet alleen wat betreft toegevoegde waarde, maar ook werkgelegenheid en uitstoot van broeikasgassen. Door middel van agrarische input-outputtabel die in dit project wordt samengesteld kunnen deze aspecten voor diverse deelprojecten binnen het agrocomplex en het totale agrocomplex doorgerekend worden. Doorrekening gebeurt standaard voor Nederland, maar wordt ook steeds meer toegepast op provinciaal niveau.

Resultaten 2018

Geef een korte beschrijving van de high-lights van 2018

Geef een korte beschrijving van de projectdeliverables 2018

In 2018 is er overleg geweest met LNV en CBS over de gehanteerde definities. Er is afgesproken dat in de berekeningen van input-output WEcR in het vervolg de definitie die CBS gebruikt in Nationale rekeningen ga volgen. Op deze manier komt er meer eenduidigheid met betrekking tot gehanteerde definities. Dit betekent dat WEcR voor berekening aandeel toegevoegde waarde agrocomplex in nationaal totaal niet meer de nationale toegevoegde waarde gebruik maar Bruto Binnenlands Product (BBP). Dus indicator wordt "NTW agro complex als percentage van nationale BBP".

Concreet in 2018 heeft het project bijgedragen aan diverse ad-hoc vragen van LNV over aandeel van het totale agrocomplex of een deelcomplex in de totale toegevoegde waarde of werkgelegenheid van Nederland. De resultaten zijn gepubliceerd als artikelen binnen het Voedsel-Economisch Bericht, op Agrimatie en ook binnen de regionale studie voor Noord-Holland. Zie hieronder bij producten.

Aantal opgeleverde producten in 2018 (geef in een bijlage de titels en/of omschrijvingen van de producten of een link naar de producten op de projectwebsite of andere openbare websites)

Wetenschappelijke artikelen	Rapporten	Artikelen in vakbladen	Inleidingen/workshops
-----------------------------	-----------	------------------------	-----------------------

Titels/omschrijvingen van belangrijkste producten in 2018 (max. 5) en hun doelgroepen

Voedsel-Economisch Bericht – onderdeel macro-economie

<http://www.agrimatie.nl/PublicatiePage.aspx?subpubID=2525&themaID=2280&sectorID=3534>

Dashboard agro Noord-Holland – onderdeel macro-economie

<https://www.agrimatie.nl/PublicatieRegio.aspx?subpubID=2518&sectorID=7230&themaID=2280&indicatorID=2919>

3. Resultaten Actuele ontwikkeling 2018

Korte omschrijving inhoud/doel PPS en producten 2018

Wat is er aan de hand en wat doet het project daaraan?

Wat gaat het project opleveren en wat is het effect hiervan?

Wat is er aan de hand?

Het Ministerie van LNV heeft WEcR gevraagd om gerichte economische informatie te verzamelen en te ontsluiten. Het gaat om 'need to know' informatie ten behoeve van een belangrijk primair proces van het ministerie, namelijk de interactie met de Tweede Kamer. Daarnaast is de economische informatie en duurzaamheidsinformatie nodig voor de verantwoording van het LNV-beleid. De informatie dient duidelijk uitgelegd te worden en de betekenis ervan dient te worden toegelicht.

Wat doet het project daaraan?

Het verschaffen van adequate informatie over de inkomensontwikkeling in het lopende jaar (2018) en antwoord geven op de verplichte begrotingsindicatoren op terrein van milieu en dierenwelzijn.

Wat heeft het project opgeleverd in 2018?

1. Actueel economisch resultaat 2018 (raming):

- Opstellen en presenteren via agrimatie.nl voor alle weergegeven land- en tuinbouwbedrijfstypen (18) en totaal land- en tuinbouw de inkomensraming met bijbehorende ontwikkelingen in opbrengsten, kosten, productieomstandigheden en prijzen. Vanwege de droogte is er dit jaar voor akkerbouw en melkvee ook inzage gegeven in regionale inkomenscijfers.
- Liquiditeitspositie melkvee-, akkerbouw-, varkens- en glastuinbouwbedrijven.
- Macro economie: sectorresultaten land- en tuinbouw in EU perspectief.

2. Milieu- en dierenwelzijn-indicatoren:

Binnen dit onderdeel van de digitale publicatie via agrimatie.nl wordt aandacht besteed aan een aantal verplichte begrotingsindicatoren en biedt vanwege de toegevoegde analyses de nodige beleidsinformatie voor interactie met de Tweede Kamer. Deze indicatoren worden gedurende het jaar geactualiseerd op moment dat er recente cijfers definitief beschikbaar zijn.

- Energie in de land- en tuinbouw
- Gewasbescherming en plantgezondheid
- Mest en mineralen
- Broeikasgassen
- Ammoniak
- Fijnstof
- Dierenwelzijn en diergezondheid
- Milieudruk land- en tuinbouw

Zie op agrimatie.nl: <http://www.agrimatie.nl/Default.aspx?subpubID=2291>

- Persconferentie gehouden op maandagmiddag 17 december 2018. Wederom in samenwerking met het CBS (Cor Pierik). Goede opkomst van journalisten zoals Trouw, de Telegraaf, Leeuwarder Courant en Reformatorisch Dagblad. Daarnaast waren ook diverse landbouwbladen vertegenwoordigd, zoals de Boerderij en Nieuwe Oogst. Daarnaast was de NOS aanwezig, wat heeft geresulteerd in een lang interview met Krijn Poppe over de uitkomsten van dit jaar en het beeld voor het komende jaar. Mede hierdoor de volgende ochtend diverse journaals gehaald op radio en televisie. Harold (projectleider) is dinsdagochtend nog geïnterviewd door BNR. Robert Hoste heeft n.a.v. de inkomensontwikkeling in de varkenssector een blog geschreven met een terugblik over 2018 en vooruitblik op 2019 over de varkenssector, en via Twitter aandacht gecreëerd. Daarnaast ook meer aandacht vanuit de regionale media n.a.v. gepresenteerde inkomens in akkerbouw en melkvee voor diverse onderscheiden regio's.
- Op maandagochtend 17 december hebben we de uitkomsten actuele situatie 2018 gepresenteerd voor ca 20 beleidsmedewerkers van het ministerie van LNV. Hierbij was vanuit WOT CEI ook Hans Vrolijk aanwezig.
- Op 18 december 2018 zijn de inkomensontwikkelingen 2018 ook als vertrekpunt gebruikt op het 2^e landbouweconomencongres georganiseerd door BoerenBusiness. Hoge opkomst van ca 350 aanwezigen met mooie communicatie van onze werkzaamheden naar de buitenwereld.

Wat is het effect hiervan?

Beschikbaarheid van kwantitatieve cijfers voor beleid gericht op:

1. Economisch presteren van de land- en tuinbouw totaal en alle onderscheiden 18 bedrijfstypen in de vorm van een inkomensraming
2. Presteren van de primaire land- en tuinbouw op gebied van milieu en dierenwelzijn.

Aantal opgeleverde producten in 2018 (geef in een bijlage de titels en/of omschrijvingen van de producten of een link naar de producten op de projectwebsite of andere openbare websites)

Wetenschappelijke artikelen	Rapporten	Artikelen in vakbladen/nieuwsberichten	Inleidingen/workshops/ persconf.
		tientallen	2

Titels/omschrijvingen van belangrijkste producten in 2018 (max. 5) en hun doelgroepen

Homepage Actuele Ontwikkeling op agrimatie.nl:

<https://www.agrimatie.nl/Default.aspx?subpubID=2291>

<https://www.agrimatie.nl/NieuwsDetail.aspx?subpubID=2291&itemid=7481>

<https://www.agrimatie.nl/NieuwsDetail.aspx?subpubID=2291&itemid=7479>

(achter deze nieuwsberichten zitten een groot aantal artikelen op agrimatie met actuele informatie)

NOS Journaal - diverse zenders/tijden - 42 uitzendingen: https://www.npostart.nl/nos-journaal/18-12-2018/POW_03683899#2018-12-1806:30?start_at=10

Trouw: Inkomen boeren flink omlaag door droogte van afgelopen zomer

<https://www.trouw.nl/groen/inkomen-boeren-flink-omlaag-door-droogte-van-afgelopen-zomer~a8fafefa/>